

Monumentnummer*: 531428

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 18 april 2014
Kadaster deel/nr 82692/118

*Woonplaats** 's-Graveland
*Gemeente** Wijdemeren
*Provincie** Noord-Holland

Locatiennaam 's-Graveland
Locatieomschrijving Kleizuwe

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
's-Graveland	B			3196
's-Graveland	B			3197

Omschrijving**

Cluster 14.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BRUG MET INUNDATIEVOORZIENING / SCHOTBALKKERING (Vreelandseweg aan Kleizuwezijde), als civiel en militair waterstaatkundig onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, ongeveer 600 m ten oosten van Vreeland in de Provinciale Weg Hilversum-Haarlem (Vreelandseweg) en gericht naar de Kleizuwe. Het verdedigingssysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie was in de eerste plaats gebaseerd op het gecontroleerd onder water zetten van (grote) terreinoppervlakken. Gecontroleerde inundatie vergde een ingenieus systeem van waterwerken, zoals sluisen, stuwen en kanalen, waarmee het noodzakelijke peil snel en binnen nauwe grenzen gesteld en gehandhaafd kon worden. Er werden vele verschillende typen sluisen toegepast, afhankelijk van de plaats waar ze in het systeem functioneerden. Soms werden reeds bestaande scheepvaart-, uitwaterings- of keersluisen gebruikt, maar ook zijn er vele nieuwe gebouwd of bestaande (sterk) aangepast. Soms moesten lokale peilverschillen tussen afzonderlijke poldereenheden worden overbrugd door het opnemen of gebruiken van keersluisjes in bestaande kades of dijken. Hiertoe zijn vaak schotbalkkeringen in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vaarten of zelfs in coupures in kades toegepast, maar ook zogenoemde verlaten met houten of ijzeren hefdeuren of duikers met schuiven zijn voor dit doel benut. Een aantal sluizen en waterkeringen lag in een doorgaande dijk of weg en was of werd bovenlangs voorzien van een al dan niet beweegbare brug. Waar geen bijzondere scheepvaartbelangen meer in het spel waren, werd een vaste brug gelegd. Dit laatste was het geval bij enkele vergelijkbare bruggen met inundatievoorziening in de Provinciale Weg Hilversum-Haarlem ten oosten van Vreeland uit de jaren '30, die als opvolgers fungeerden van eerdere ophaalbruggen.

Omschrijving

BRUG MET INUNDATIEVOORZIENING / SCHOTBALKKERING (Vreelandseweg aan Kleizuwezijde), uitgevoerd als een eenvoudige betonnen plaatbrug, die ca. 12 m breed is en een doorvaartwijdte kent van ca. 3,50 m. De brug c.a., die is gebouwd in de jaren '30 van de 20ste eeuw, is een verkeersbrug met twee rijstroken en met aan de zuidzijde een rijwielstrook. Ook aan deze zijde in de brughoofden dubbele, met ijzeren profielen uitgevoerde schotbalkspanningen. Ronde ijzeren leuning op rechte stijlen in wit en blauw. Aan weerszijden voor de brug in het water twee houten dukdalven.

Waardering

BRUG MET INUNDATIEVOORZIENING / SCHOTBALKKERING (Vreelandseweg aan Kleizuwezijde) is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op en ontstond als uitvloeisel van het systeem van inundatie en accesverdediging (19e en 20ste eeuw).

Het betreft hier een onderdeel uit de jaren '30 van de twintigste eeuw, namelijk een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van de historische waterbouwkunde in de vorm van brug met inundatievoorziening.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het een goed voorbeeld is van toepassing van een vaste brug met inundatievoorziening en waterkering.

* Het onderdeel is gaaf bewaard omdat het in complete vorm intact is gebleven.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument